

HØRINGSNOTAT

Resumé og kommentarer til høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social pension og forskellige andre love (Ophør af udbetaling af forsørgelsesydelse til anbringelses- og behandlingsdømte)

Oktober 2025

J.nr. 2025 - 2913

Indledning

Lovforslaget har været i høring i perioden fra den 27. juni til den 22. august 2025.

Lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Akademikernes Centralorganisation (AC), Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedsrådet, ATP, Bedre Psykiatri, Boligselskabernes Landsforening, Business Danmark, Børnerådet, Børns Vilkår, Cabi, Danmarks Almene Boliger, Danmarks Frie Fagforening, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Psykoterapeutforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Retsmedicin, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Danske A-kasser, Danske Advokater, Danske Erhvervsakademier, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Seniorer, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Deloitte, Den Danske Dommerforening, Den Nationale Videnskabetiske Komité, Den uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), Det Centrale Handicapråd, Det Ethiske Råd, Dignity – Dansk Institut mod Tortur, Ejendomsforeningen Danmark, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Faglige Seniorer, Finans Danmark, Finansforbundet, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, FOA, Foreningen af Danske Skatteanknævne, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Speciallæger, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring og Pension (F&P), Frivilligrådet, FSR – Danske Revisorer, HK Danmark, HK Kommunal, HORESTA, Huslejenævns- og Beboerklagenævnsforeningen, Ingeniørforeningen (IDA), Institut for Menneskerettigheder, Kommunale Velfærdschefer, Kommunernes Landsforening (KL), LAFS – Landsforeningen af Fleks- og Skånejobbere, Landsforeningen mod Spiseforstyrrelser og Selvskade (LMS), Landsforeningen for Førtidspensionister (LFP), Landsforeningen LEV, Lederne, Lejernes Landsorganisation i Danmark, Lægeforeningen, Mødrehjælpen, Organisation af Lægevidenskabelige Selskaber, Patientforeningen, Patient Foreningernes Samvirke, PensionDanmark, Praktiserende Lægers Organisation, Psykiatrifonden, Psykolognævnet, Red Barnet, Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden,

Rigsrevisionen, Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, SAND – De Hjemløses Landsorganisation, SIND – Landsforeningen for Psykisk Sundhed, Skizofreniforeningen, SMV Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Statsforvaltningsdirektørerne, Sundhedskartellet, Udbetaling Danmark, Ungdomsboligrådet, Yngre Læger, Ældre Sagen, Ældreboligrådet, Ældre mobiliseringen og 3F.

Der er modtaget høringssvar fra følgende myndigheder og organisationer m.v.: Aarhus Kommune, Alice Burholt (privatperson), Ankestyrelsen, Bedre Psykiatri, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Selskab for Akut Medicin, Dansk Selskab for Almen Medicin, Danske Regioner, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Den Sociale Virksomhed, Det Ethiske Råd, Digitaliseringsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Finanstilsynet, Institut for Menneskerettigheder, Lisbeth Riisager Henriksen (privatperson), Lægeforeningen, Psykiatrifonden, Psykiatrien i Region Syddanmark, Reddernes Fagforening, Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet Rådet for Socialt Udsatte, SAND – De Hjemløses Landsorganisation, SIND – Landsforeningen for Psykisk Sundhed, Udbetaling Danmark og Skizofreniforeningen.

Følgende havde ingen bemærkninger til lovforslagets indhold: Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Selskab for Akut Medicin, Dataetisk Råd, Finanstilsynet, Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet.

I de følgende afsnit gennemgås hovedindholdet i de modtagne høringssvar samt Beskæftigelsesministeriets bemærkninger hertil.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er blevet forelagt høringssvarene og har taget indholdet til efterretning. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har afgivet supplerende bemærkninger i det omfang, det findes relevant. Justitsministeriet er blevet forelagt udvalgte høringssvar og har afgivet supplerende bemærkninger i det omfang, det er fundet relevant.

For en fuldstændig gennemgang af samtlige indsendte synspunkter henvises til vedlagte høringssvar.

1. Generelle bemærkninger

Bedre Psykiatri, Dansk Psykiatrisk Selskab, SIND, Alice Katrine Burholt, Skizofreniforeningen, Rådet for Socialt Udsatte og Institut for Menneskerettigheder er kritiske over for lovforslagets sigte om at ensarte reglerne for udbetaling af forsørgelsesydelse i retspsykiatrien mest muligt med reglerne herom i fængsler og arresthuse og opfordrer til, at lovforslaget ikke fremsættes i sin nuværende form.

Bedre Psykiatri og Danske Regioner mener, at det strider imod sundheds- og psykiatriske målsætninger om ligestilling, afstigmatisering og rehabilitering samt ambitionen om bedre behandling af mennesker med psykisk sygdom.

Dansk Psykolog Forening anerkender dilemmaet om at skabe mere ensartede økonomiske forhold for målgruppen, men peger på risikoen for at retspsykiatriske patienter kan komme til at stå ringere end andre patienter i psykiatrisk behandling.

Skizofreniforeningen, Institut for Menneskerettigheder, SIND, Dansk Psykiatrisk Selskab, Den Sociale Virksomhed, Psykiatrifonden, Alice Katrine Burholt (privatperson), Lisbeth Riisager Henriksen (privatperson) og SAND mener, at lovforslaget vil skade en af landets mest sårbare patientgrupper, hvor sociale og sundhedsfaglige hensyn er afgørende for deres bedring.

Aarhus Kommune er positivt stemt over for en harmonisering af ydelsesreglerne for behandlings- og anbringelsesdømte, der er indlagt i retspsykiatrien, med personer, der afsoner i fængsler og arresthuse.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig høringsparternes generelle bemærkninger. Beskæftigelsesministeriet henviser til, at lovforslaget bygger på en politisk aftale om at ensrette reglerne for udbetaling af forsørgelsesydelse i retspsykiatrien mest muligt med dem, der gælder for indsatte og varetægtsfængslede i fængsler og arresthuse. Når der med lovforslaget lægges op til at stoppe udbetalingen af forsørgelsesydelse for målgruppen, skyldes det bl.a., at retspsykiatriske patienter hverken betaler for kost eller logi under deres indlæggelse.

Der indføres med nærværende lovforslag samtidig mulighed for, at den retspsykiatriske patient kan modtage supplerende hjælp på lige fod med indsatte og varetægtsfængslede i fængsler og arresthuse i dag, herunder hjælp til at oppebære bolig i op til seks måneder.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets bemærkninger:

Regeringen har et stærkt fokus på at styrke psykiatrien. Med Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien fra maj 2025 har regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet sikret et historisk stort løft af psykiatrien på 4,6 milliarder mia. kroner kr. i 2030 sammenlignet med 2019.

Høringsvarerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2. Bemærkninger til lovforslaget

2.1 Lovforslagets forenelighed med menneskerettighederne og dansk retstradition

Bedre Psykiatri, Dansk Psykolog Forening, Institut for Menneskerettigheder og Skizofreniforeningen vurderer, at lovforslaget kan stride imod Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN's Handicapkonvention, da lovforslaget er et brud på diskriminationsforbuddet og kan føre til stigmatisering, uproportional frihedsberøvelse og ulovlig forskelsbehandling.

Det Ethiske Råd, Psykiatrifonden, Rådet for Socialt Udsatte, Reddernes Fagforening og Lisbeth Riisager Henriksen (privatperson) mener, at lovforslaget bryder med straffelovens § 16 (om straffrihed) og dansk retstradition om, at utilregnelige gerningspersoner ikke straffes, men dømmes til behandling, og at en fratagelse af forsørgelsesydelse udgør en økonomisk straf af en målgruppe, der ifølge loven ikke må straffes.

Psykiatrifonden og Skizofreniforeningen vurderer, at en fratagelse af målgruppens forsørgelsesyndelser reelt udgør en økonomisk straf af en målgruppe, der ifølge loven ikke må straffes.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet bemærker for så vidt angående spørgsmålet om forskelsbehandling efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), at lovforslagets målgruppe er gruppen af retspsykiatriske patienter, som idømmes en anbringelsesdom eller behandlingsdom i regi af retspsykiatrien. Målgruppen omfatter ikke personer, der er dømt til ambulant behandling med mulighed for indlæggelse, og personer anbragt i varetægtssurrogat.

Formålet med ordningen er at sikre, at personer i retspsykiatrien, som indlægges i behandlingsforløb, ikke modtager dobbelt forsørgelse under deres indlæggelse. Lovforslaget indebærer, at målgruppens forsørgelse fra det offentlige sidestilles med forsørgelsen af personer, der er indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Domstolen) har tidligere understreget, at stater har en betydelig skønsmargin til at træffe beslutninger på områder som national økonomisk eller social politik, jf. Domstolens afgørelse af 7. juli 2011 i sagen Stummer v. Austria, pr. 89.

De retspsykiatriske patienter, som lovændringen vedrører, er formelt straffri efter straffeloven, men er dømt til anbringelse eller behandling og er som følge heraf frihedsberøvet med henblik på behandling. Det er derfor Beskæftigelsesministeriets vurdering, at det ikke i sig selv er afgørende for spørgsmålet om forskelsbehandling, at retspsykiatriske patienter formelt er straffri.

Det er Beskæftigelsesministeriets vurdering, at netop den forskel, at retspsykiatriske patienter er indlagt til behandling på baggrund af en dom inden for straffeprocessen, sammenlignet med øvrige patienter kan begrunde, at retspsykiatriske patienter behandles anderledes end denne gruppe med hensyn til modtagelsen af sociale ydelser under indlæggelse. Dette gælder navnlig, når retspsykiatriske patienter efter Beskæftigelsesministeriets opfattelse er mest sammenlignelige med indsatte i kriminalforsorgens institutioner, som lovforslaget i det væsentlige sidestiller dem med i relation til sociale ydelser.

Det er på den baggrund Beskæftigelsesministeriets vurdering, at selvom de retspsykiatriske patienter, der er omfattet af lovforslaget, efter Beskæftigelsesministeriets vurdering er mest sammenlignelige med indsatte i kriminalforsorgen, og der derfor ikke er tale om forskelsbehandling, så vil ordningen under alle omstændigheder

kunne gennemføres indenfor rammerne af artikel 14 i EMRK og artikel 5 i FN's Handicapkonvention. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at ordningen forfølger et legitimt formål, som er at undgå, at målgruppen modtager dobbelt forsørgelse under indlæggelse, og at ordningen efter Beskæftigelsesministeriets vurdering ikke går videre end nødvendigt, idet staten under hele anbringelsen har det fulde ansvar for patienternes ophold, forplejning og behandling, samt at patienternes basale materielle og medicinske behov samt et mindre rådighedsbeløb fortsat dækkes. For så vidt angår størrelsen af beløbet henvises til høringsnotatets pkt. 2.4.

For så vidt angår spørgsmål om straffrihed efter straffelovens § 16, mener Beskæftigelsesministeriet ikke, at en ændring af målgruppens status som dobbeltforsørgede udgør en straf. Lovforslaget har således ikke et pønalt formål, og Beskæftigelsesministeriet mener derfor ikke, at lovforslaget udgør et brud med retsprincippet om straffrihed for personer, der er omfattet af straffelovens § 16.

Beskæftigelsesministeriet kan videre bemærke, at der efter gældende ret, i § 33, stk. 1, nr. 6, i lov om aktiv socialpolitik, i forvejen er mulighed for at foretage fradrag for kost og logi i kontanthjælpen for patienter indlagt i retspsykiatrien samt for ikke-dømte ved indlæggelser på over 3 måneder. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.2.1.1.2. om kontanthjælp.

2.2 Lovforslagets sundhedsfaglige indvirkninger

2.2.1 Indvirkning på målgruppens behandling

Danske Regioner, Dansk Psykiatrisk Selskab, Det Ethiske Råd, Dansk Psykolog Forening, Alice Katrine Burholt (privatperson), Bedre Psykiatri, Psykiatrifonden og Psykiatrien i Region Syddanmark udtrykker bekymring for, at lovforslaget vil skade behandlingsindsatsen og modarbejde det kriminalitetsforebyggende formål med behandlingen. Der henvises bl.a. til, at økonomisk stabilitet er en forudsætning for behandling, og at et lavt rådighedsbeløb kan presse patienter ud i ulovlige handlinger.

Psykiatrien i Region Syddanmark og Alice Burholt (privatperson) peger på risikoen for, at lovforslaget kan medføre, at patienter undlader at søge hjælp eller oplyse om helbredsforhold af frygt for konsekvenserne.

Danske Regioner, Institut for Menneskerettigheder og Bedre Psykiatri, mener, at det foreslåede beløb til personlige fornødenheder ikke er tilstrækkelig til, at målgruppen kan deltage i forskellige aktiviteter, som er vigtige for gruppens bedring og videre resocialisering, såsom at købe ind eller tage med offentlig transport.

Dansk Psykiatrisk Selskab, Rådet for Socialt Udsatte, Den Sociale Virksomhed, SAND – De Hjemløses Landsorganisation og Alice Burholt (privatperson) mener, at lovforslaget forlænger indlæggelser og forringer mulighederne for en succesfuld udskrivning, bl.a. fordi, at patienterne kan miste deres boliger, og derved først skal vente på at blive tildelt en ny, inden de kan udskrives.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets bemærkninger:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker, at retspsykiatriske patienter ikke har udgifter forbundet med indlæggelse på en psykiatrisk afdeling.

For så vidt angår bemærkningerne, at der skabes et incitament for patienterne til at undgå indlæggelse, henvises der overordnet til, at retspsykiatriske patienter indlægges i henhold til dom, og at retspsykiatriske patienter afhængigt af domstypens indhold kan genindlægges efter udskrivning, såfremt dette vurderes nødvendigt.

For så vidt angår støtte efter udskrivning fra afdelingen, henvises der til, at det følger af psykiatrilovens §§ 13 a og b, at der er en pligt for overlægen til at indgå en udskrivningsaftale eller koordinationsplan mellem patienten og relevante myndigheder, hvis patienten modtager støtte efter servicelovens afsnit 5, dvs. hvis patienten eksempelvis er i ophold i boformer eller modtager misbrugsbehandling, eller hvis det må antages, at patienten ikke selv vil søge den nødvendige behandling eller sociale tilbud.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget vil retspsykiatriske patienter få udbetalt et månedligt beløb til fornødenheder. De nærmere regler, der regulerer beløbet, er fastsat med hjemmel i sundhedslovens § 91. Beløbet svarer til det månedlige beløb, som efter de nuværende regler kan udbetales af sygehusvæsenet og tilknyttede institutioner til personer, der ikke oppebærer pension eller anden indkomst under længerevarende indlæggelser. Sundhedsministeren fastsætter beløbets størrelse. Beløbets størrelse er senest fastsat i Bekendtgørelse nr. 657 af 28. juni 2019 om ret til sygehusbehandling m.v., jf. § 43, stk. 2. Det fremgår af bekendtgørelsen, at beløbet pris- og lønreguleres én gang om året og udmeldes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Taksten er 1.725 kr. pr. måned for 2025 (2025 pris- og lønniveau).

Retspsykiatriske patienter vil ligeledes, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, efter forslaget få mulighed for at modtage øvrig økonomisk hjælp under indlæggelsen. Det indebærer blandt andet mulighed for hjælp til dækning af boligudgifter (den foreslåede ændring af § 44 i lov om social pension, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 3 og den foreslåede ændring af § 44 a, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, som affattet ved lovforslagets § 2 nr. 3) og boligstøtte i op til seks måneder (den foreslåede ændring af § 5, stk. 2, i lov om individuel boligstøtte, som affattet ved lovforslagets § 4, nr. 1), hjælp til dækning af helbreds- og behandlingsudgifter (den foreslåede ændring af § 44 i lov om social pension, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 3 og den foreslåede ændring af § 44 a, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, som affattet ved lovforslagets § 2 nr. 3), børnetilskud m.v. (den foreslåede ændring af § 2, stk. 1, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, som affattet ved lovforslagets § 5, stk. 1).

Beskæftigelsesministeriet bemærker endvidere, at målgruppen med lovforslaget vil få mulighed for at søge kommunen om engangshjælp efter § 25 a, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik, ved udskrivelsen. Forslaget betyder, at en person, der skal udskrives efter en anbringelsesdom eller behandlingsdom, og som står uden et forsørgelsesgrundlag på tidspunktet for udskrivelsen, kan anmode kommunen om at

træffe afgørelse om ret til engangshjælp senest 14 dage før udskrivelsen. Forslaget indebærer, at retspsykiatriske patienter, der bliver udskrevet og ikke kan forsørge sig selv, ikke vil stå uden forsørgelse i den første tid efter udskrivelsen, fordi de ellers først vil skulle henvende sig til kommunen på udskrivelsesdagen, og behandlingen af ansøgningen om engangshjælp først startet på dette tidspunkt.

Det er således Beskæftigelsesministeriets vurdering, at der med lovforslaget er taget hensyn til, at de retspsykiatriske patienter kan få hjælp tilsvarende de regler, der gælder for indsatte i fængsler og arresthuse.

Høringsvarerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.2.3 Indvirkning på sundhedsvæsenet

Bedre Psykiatri, Danske Regioner, Institut for Menneskerettigheder, SIND – Landsforeningen for Psykisk Sundhed og Skizofreniforeningen, Lisbeth Riisager Henriksen (privatperson) vurderer, at lovforslaget er i modsætning til sundhedsreformen samt 10-årsplanen for psykiatrien, herunder målsætninger om ligestilling mellem psykiatri og somatik, afstigmatisering og kvalitetsløft i behandlingspsykiatrien.

Danske Regioner, Region Syddanmark, Bedre Psykiatri, Dansk Selskab for Almen Medicin, Lægeforeningen mener, at det er u hensigtsmæssigt, at psykiatrien pålægges yderligere administrative opgaver, da psykiatrien i forvejen mangler personale og midler.

Danske Regioner bemærker, at lovforslaget ikke indeholder økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner, og vurderer, at lovforslaget vil få økonomiske konsekvenser for regionerne.

Dansk Selskab for Almen Medicin, Lægeforeningen, Bedre Psykiatri og Lisbeth Riisager Henriksen (privatperson) mener, at det vil have en negativ indvirkning på relationen mellem behandler og patient, at behandlingsstederne får til opgave at håndtere oplysninger og underretninger om patienternes økonomi.

Institut for Menneskerettigheder mener, at lovforslaget kan bidrage til øget konfliktniveau på de retspsykiatriske afdelinger og kan i sidste ende medføre vold, trusler og forråelse af miljøet på afdelingerne.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig høringsparternes bemærkninger. I forhold til Danske Regioners høringssvar skal Beskæftigelsesministeriet beklage, at de økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner pga. en fejl ikke fremgik af det lovforslag, som blev sendt i ekstern høring. De økonomiske konsekvenser er nu tilføjet lovforslaget. Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale og regionale parter i regi af Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT).

Indenrigs- og Sundhedsministeriets bemærkninger:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet tager bemærkningerne til efterretning.

Der fastsættes med lovforslaget alene en pligt for den psykiatriske afdeling om at underrette kommunen om tidspunktet for indlæggelse og udskrivelse. Det vil være op til de enkelte regioner, hvordan opgaven tilrettelægges, og det vil således ikke være påkrævet, at sundhedspersonale med direkte relation til patienter skal stå for denne opgave.

Det vil endvidere med lovforslaget være Udbetaling Danmark, som vil træffe afgørelse om at stoppe forsørgelsesydelsen, og Udbetaling Danmark som vil orientere patienten herom. Den psykiatriske afdeling vil med muligheden for at slå op i indkomstregisteret ikke skulle forsøge at indhente oplysninger fra patienten om, hvorvidt patienten modtager forsørgelsesydelser.

2.3 Lovforslagets målgruppe

Bedre Psykiatri, Det Ethiske Råd, Institut for Menneskerettigheder, Lisbeth Riisager Henriksen (privatperson), Reddernes Fagforening og Skizofreniforeningen understreger, at retspsykiatriske patienter ikke bør sidestilles med indsatte i fængsler. Det vurderes bl.a., at det rette sammenligningsgrundlag bør være andre patienter i sundhedsvæsenet og ikke indsatte i fængsler og arresthuse, fordi deres situationer er fundamentalt forskellige.

Danske Regioner, Psykiatrien i Region Syddanmark, Rådet for Socialt Udsatte og Psykiatrifonden mener, at en del behandlingsdømte ikke er indlagt i årevis, men i kortere perioder eller ambulant. Det bemærkes bl.a., at patienterne har behov for at opretholde bolig og betale faste udgifter samt at behandlingsdømte bør undtages eller som minimum sikres mulighed for at opretholde bolig under hele indlæggelsen.

Den Sociale Virksomhed tilslutter sig, at personer med vidtgående psykiske handicap, der idømmes anbringelsesdom og placeres i botilbud efter servicelovens § 108, undtages fra lovændringen, da de fortsat har udgifter til egenbetaling under indlæggelse i retspsykiatrien. Denne differentiering vurderes at være nødvendig for at undgå urimelige økonomiske konsekvenser for en i forvejen udsat gruppe.

Psykiatrien i Region Syddanmark foreslår, at alternative afsonere efter straffuldbyrdeslovens § 78, på psykiatriske afdelinger får pauseret deres ydelse således der sker en pausering af ydelsen på samme måde, som for afsonere i fængsler og arresthuse. De bemærker, at der kan være en uhensigtsmæssig skævvridning, hvis anbringelsesdømtes forsørgelse ophører, men samme regler ikke gælder for alternative afsonere (§ 78) i psykiatrien.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets bemærkninger:

Det bemærkes, at patienter, som er på orlov, stadig er formelt indlagte, og det er samtidigt ministeriets forståelse, at der er tale om orlov fra den psykiatriske afdeling, som har en meget begrænset varighed. Bemærkningen giver på denne baggrund ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan oplyse, at der ved opgørelse af den gennemsnitlige indlæggelsestid er taget udgangspunkt i beregninger baseret på Landspatientregistret (pr. 3 marts 2024) fra Sundhedsdatastyrelsen under Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Den enkelte patients indlæggelsestid kan således variere og være kortere eller længere end gennemsnittet. Derudover kan der være forskelle på tværs af de forskellige regioner.

Fastlæggelsen af hvilke målgrupper, der er omfattet af lovforslaget, hviler på en politisk aftale om at stoppe udbetaling af social pension og kontanthjælp for nuværende og kommende anbringelses- og behandlingsdømte. Personer anbragt i varetægtsurrogat vil ofte have ophold i retspsykiatrien af kortere varighed, og foreslås derfor ikke omfattet af lovforslaget. På baggrund af høringssvaret er lovforslaget revideret, således at alternative afsonere efter straffuldbyrdelseslovens § 78, placeret på psykiatrisk afdeling, omfattes af lovforslaget på lige fod med øvrige dømte til anbringelse eller behandling, da der er tale om en sammenlignelig målgruppe.

I forhold til behovet for opretholdelse af bolig, skal Beskæftigelsesministeriet gøre opmærksom på, at der med lovforslaget lægges op til, at kommunen kan træffe afgørelse om, at personer omfattet af målgruppen, får udbetalt et beløb til dækning af udgifter til husleje og lignende i en periode på op til 6 måneder fra indlæggelsestidspunktet. Perioden kan herefter forlænges efter en konkret vurdering.

2.4 Ydelser og beløb til fornødenheder

2.4.1 Størrelse på beløb til personlige fornødenheder

Alice Burholt, Bedre Psykiatri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Institut for Menneskerettigheder, Psykiatrifonden, SIND, Skizofreniforeningen, Rådet for Socialt Udsatte og SAND vurderer, at de foreslåede 1.725 kr. pr. måned ikke dækker patienternes basale behov. Beløbet fremhæves som lavere end det maksimale beløb indsatte i Kriminalforsorgen kan tjene, og organisationerne frygter, at det vil føre til gæld, fattigdom, hjemløshed, øget konfliktniveau og forværring af behandlingsmiljøet.

Danske Regioner oplever ikke, at retspsykiatriske patienter generelt har uforholdsmæssigt højt rådighedsbeløb under indlæggelse.

Psykiatrien i Region Syddanmark bemærker, at de nuværende regler for udbetaling af førtidspension til anbringelsesdømte er uhensigtsmæssige, da patienterne har et forholdsvist stort rådighedsbeløb, som ikke er tilsvarende det rådighedsbeløb, som de vil have ved udskrivelse.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet henviser til bemærkningerne til punkt 2.2.1 og kan derudover bemærke, at retspsykiatriske patienter ikke har udgifter forbundet med indlæggelsen, idet kost, logi, medicin m.v. ydes vederlagsfrit. Beløbet til personlige fornødenheder svarer til det månedlige beløb, som efter de nuværende regler kan udbetales af sygehusvæsenet og tilknyttede institutioner til personer, der ikke oppebærer pension eller anden indkomst under længerevarende indlæggelser. Målgruppen får med lovforslaget i øvrigt samme mulighed for at modtage supplerende

hjælp, fx hjælp til boligudgifter, som indsatte og varetægtsfængslede i kriminalforsorgens institutioner.

Beskæftigelsesministeriet bemærker desuden, at det foreslåede beløb til personlige fornødenheder ligger tæt på grundbeløbet for arbejde for indsatte i kriminalforsorgen, jf. § 1, i bekendtgørelse nr. 1540 af 9. december 2024 om satser for vederlag m.v. for indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Beskæftigelsesministeriet bemærker samtidig, at det foreslåede beløb er højere end sygevederlaget for indsatte i kriminalforsorgen, herunder for pensionister, der er fritaget for beskæftigelse.

Høringssvarene giver derudover ikke anledning til ændringer til lovforslaget.

2.4.2 Konsekvenser for bolig og forsørgelse af pårørende

Aarhus Kommune, Digitaliseringsstyrelsen, FH, Lisbeth Riisager Henriksen, Reddernes Fagforening, SAND og Psykiatrien i Region Syddanmark fremhæver, at et lavere rådighedsbeløb for målgruppen kan føre til udfordringer ved huslejedækning og tab af bolig.

Bedre Psykiatri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Reddernes Fagforening og Skizofreniforeningen fremhæver, at lavere rådighedsbeløb for målgruppen som følge af lovændringen kan have negative indvirkning på målgruppens familier. Det bemærkes, at pårørende kan blive forhindret i at støtte patienterne eller selv lide økonomiske afsavn, hvilket kan øge konfliktniveauer og svække patientens sociale netværk.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig høringsparternes bemærkninger og henviser til ministeriets bemærkninger til punkt 2.2.1, og kan derudover bemærke, at det kan have afledte økonomiske konsekvenser for en ægtefælle/samlever til en retspsykiatrisk patient, hvis forsørgelsesydelse stoppes. I sådanne tilfælde vil en ægtefælle/samlever bl.a. blive anset som reelt enlig efter pensionsreglerne, i stedet for gift/samlevende.

Videre bemærkes det, at man generelt set - afhængigt af øvrig indtægt - vil være berettiget til en højere boligstøtte, når husstandsindkomsten falder, fx når en retspsykiatrisk patients forsørgelsesydelse stoppes ved indlæggelse.

Med forslaget får børn af personer, som er indlagt på en psykiatrisk afdeling som følge af en anbringelsesdom eller en behandlingsdom, ret til ordinært og ekstra børnetilskud i den periode, hvor der i en længere periode mangler en forsørger på grund af indlæggelsen.

2.4.3 Forslag til justeringer og alternativer

Danske Regioner, Psykiatrien i Region Syddanmark, Rådet for Socialt Udsatte og SAND foreslår ændringer til lovforslaget: økonomisk værgemål i stedet for fratagelse af forsørgelsesydelse, en fredningsperiode på fx 6 måneder fra indlæggelsesstart til fratagelse af ydelse, gradvis reduktion i stedet for fuldt ophør af forsørgelsesydelse, samt rådighedsbeløb svarende til indsatte i fængsler på cirka 3.100 kr.

Flere af parterne anbefaler, at patienter fortsat skal kunne have mulighed for at opretholde afdrag til gæld eller spare op, så de står bedre ved udskrivelse.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig høringsparternes bemærkninger. Da lovforslaget bygger på en politisk aftale om at ensrette reglerne for udbetaling af forsørgelsesydelse i retspsykiatrien mest muligt med dem, der gælder for indsatte og varetægtsfængslede i fængsler og arresthuse, vurderer Beskæftigelsesministeriet, at de foreslåede alternative ændringer ligger uden for den politiske aftale.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer til lovforslaget.

2.5 Underretnings- og administrationsmodel, herunder dataretlige spørgsmål

2.5.1 Øgede administrative byrder og uklar ansvarsfordeling

Aarhus Kommune, Bedre Psykiatri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Danske Regioner, Den Sociale Virksomhed, Digitaliseringsstyrelsen, Institut for Menneskerettigheder, Psykiatrien i Region Syddanmark, Psykiatrifonden, Rådet for Socialt Udsatte og Udbetaling Danmark fremhæver, at lovforslaget medfører omfattende nye administrative opgaver for kommuner, regioner herunder behandlingssteder og Udbetaling Danmark. Der peges bl.a. på, at opgaverne forbundet med lovforslaget kan betyde, at indlæggelser forlænges, og at der trækkes ressourcer fra sundhedsfagligt personale.

Aarhus Kommune bemærker, at lovforslaget potentielt kan pålægge kommunerne ekstra administrative opgaver, herunder bl.a. økonomisk vurdering til brug for afgørelser om helbrestillæg, underretninger ifm. stop og start af forsørgelsesydelsen og tilbagebetaling af huslejeudgifter, hvis varetægtsfængsling ikke fører til dom. Aarhus Kommune fremhæver hertil, at lovforslaget lægger op til, at 6 måneders husleje ikke længere skal udbetales af Udbetaling Danmark som en del af pensionen, men det derimod fremadrettet vil blive kommunernes opgave. Det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget, hvorfor denne praksis ændres.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig høringsparternes bemærkninger.

Med lovforslaget bliver de retspsykiatriske afdelinger ansvarlige for at underrette den retspsykiatriske patients bopælskommune om henholdsvis indlæggelse og udskrivelse, hvis afdelingerne - på baggrund af opslag i indkomstregisteret - bliver opmærksomme på, at den retspsykiatriske patient modtager social pension eller kontanthjælp. Kommunen vil i de tilfælde, hvor det er relevant, skulle tage kontakt til Udbetaling Danmark. Der er med lovforslaget ikke fastsat nærmere regler for, hvordan kommunerne, regionerne og Udbetaling Danmark skal tilrettelægge administrationen heraf.

Beskæftigelsesministeriet bemærker, som svar på Aarhus Kommunes høringssvar vedr. ændret administration af udbetaling af seks måneders husleje, at beløbet til

dækning af boligudgifter til pensionister beregnes og udbetales af kommunen direkte til borgeren – og som noget nyt i forhold til i dag udbetales beløbet ikke af den stoppede pension og dermed uden Udbetaling Danmarks mellemværende. Ændringen skyldes, at det er kommunen der tager stilling til, hvilke boligudgifter, der skal dækkes og med hvor stort et beløb. Den foreslåede lovændring er derved et udtryk for ønske om at forenkle administrationen.

Beskæftigelsesministeriet har endvidere noteret sig Aarhus Kommunes bekymringer ved administrationen af beløb til huslejeudgifter, når beløbet skal tilbagebetales i de tilfælde, hvor en varetægtsfængsling ikke fører til domsfældelse. Beskæftigelsesministeriet lægger derfor op til at ændre bestemmelsen, så kommunen vil kunne anmode Udbetaling Danmark om at fradrage det udbetalte beløb i den efterbetalte pension mhp. i videst muligt omfang at undgå tilbagebetalingskrav.

Der henvises i øvrigt til Indenrigs- og Sundhedsministeriets bemærkninger under punkt 2.2.1.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer til lovforslaget.

2.5.2 Datasikkerhed og databeskyttelse

Datatilsynet og Skizofreniforeningen påpeger, at lovforslaget rejser væsentlige databeskyttelsesmæssige spørgsmål. Det bemærkes, at oplysninger om straffedomme og forhold, hvoraf sådanne kan udledes, anses som særligt følsomme, og at adgang til indkomstregistret kun må ske, når det er nødvendigt og sagligt begrundet.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig Datatilsynets og Skizofreniforeningens bemærkninger om iagttagelse af de databeskyttelsesretlige regler, og skal i den forbindelse henvise til den generelle beskrivelse heraf i bl.a. lovforslagets afsnit 3.3. om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Der er foretaget en præcisering af afsnittet, herunder om databehandlingen af oplysninger om strafbare forhold.

2.5.3 Behov for tydeligere regler og vejledning

Udbetaling Danmark, Digitaliseringsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) og Institut for Menneskerettigheder bemærker, at der er behov for præcise regler, procedurer og vejledning, både for myndighederne og patienterne. Der efterspørges bl.a. klarhed om underretningsmodellen.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig høringsparternes bemærkninger.

Beskæftigelsesministeriet bemærker, at Udbetaling Danmarks høringssvar har givet anledning til en præcisering således at det tydeligt fremgår af lovforslaget, at invaliditetsydelse, bistands- og plejetillæg og øvrige tillæg stoppes sammen med førtidspension efter gammel ordning. Det svarer til de regler, der gælder for

personer, hvor udbetaling af pension ophører ved indsættelse til afsoning i fængsel, arresthus mv. ”

Der er med lovforslaget ikke fastsat nærmere regler for, hvordan Udbetaling Danmark skal tilrettelægge administrationen af ordningen. Den praktiske implementering vil blive drøftet med Udbetaling Danmark, Danske Regioner og KL.

Beskæftigelsesministeriet bemærker endvidere, at der med lovforslaget lægges op til, at kommunen bliver kontaktpunkt for behandlingsstederne, også i de tilfælde, hvor det er Udbetaling Danmark, som udbetaler en ydelse, som skal stoppes eller omberegnes, som f.eks. boligstøtte, der eventuelt skal stoppes eller omberegnes, når den retspsykiatriske patient ikke længere har fast ophold i boligen. Kommunen skal således give meddelelsen videre til Udbetaling Danmark, som foretager en vurdering af, om den retspsykiatriske patient fortsat opfylder betingelserne for at indgå i beregningen af og/eller modtage boligstøtte i forbindelse med indlæggelsen.

Høringssvaret giver herudover ikke anledning til ændringer til lovforslaget.

2.6 Øvrige forhold

Aarhus Kommune bemærker, at der med fordel kan ske en præcisering i lovforslagets bemærkninger om bekendtgørelse om hjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus, således det bliver tydeligt hvilke målgrupper, der konkret kan modtage hjælp efter forslaget.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger

Beskæftigelsesministeriet kan henvise til lovbemærkningerne til lovforslagets afsnit 3.2.2., hvoraf det fremgår, at for så vidt angår personer, som modtager hjælp efter lov om aktiv socialpolitik foreslås det, at beskæftigelsesministeren udnytter den gældende hjemmel i § 29, nr. 3, i lov om aktiv socialpolitik, til at fastsætte regler om hjælp til personer, som efter at være dømt til anbringelse eller behandling opholder sig på hospital. Det betyder, at personer, der anbringes eller indlægges på en psykiatrisk afdeling som følge af en anbringelses- eller behandlingsdom alene kan få udbetalt hjælp efter de bestemmelser, der fastsættes i bekendtgørelsen.

Der vil således blive udstedt en ny bekendtgørelse om hjælp til personer, der anbringes eller indlægges på en psykiatrisk afdeling som følge af en anbringelses- eller behandlingsdom.

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer til lovforslaget.

Datatilsynet noterer sig, at de foreslåede bestemmelser som vedrører indsamling og videregivelse af personoplysninger om personer, der anbringes eller indlægges som følge af en anbringelsesdom eller behandlingsdom, udgør supplerende retsgrundlag i forhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, som fastsættes inden for det nationale råderum i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2-3.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet noterer sig Datatilsynets bemærkninger om iagttagelse af de databeskyttelsesretlige regler, og skal i den forbindelse henvise til den generelle beskrivelse heraf i bl.a. lovforslagets afsnit 3.3. om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Der er foretaget præciseringer af afsnittet.